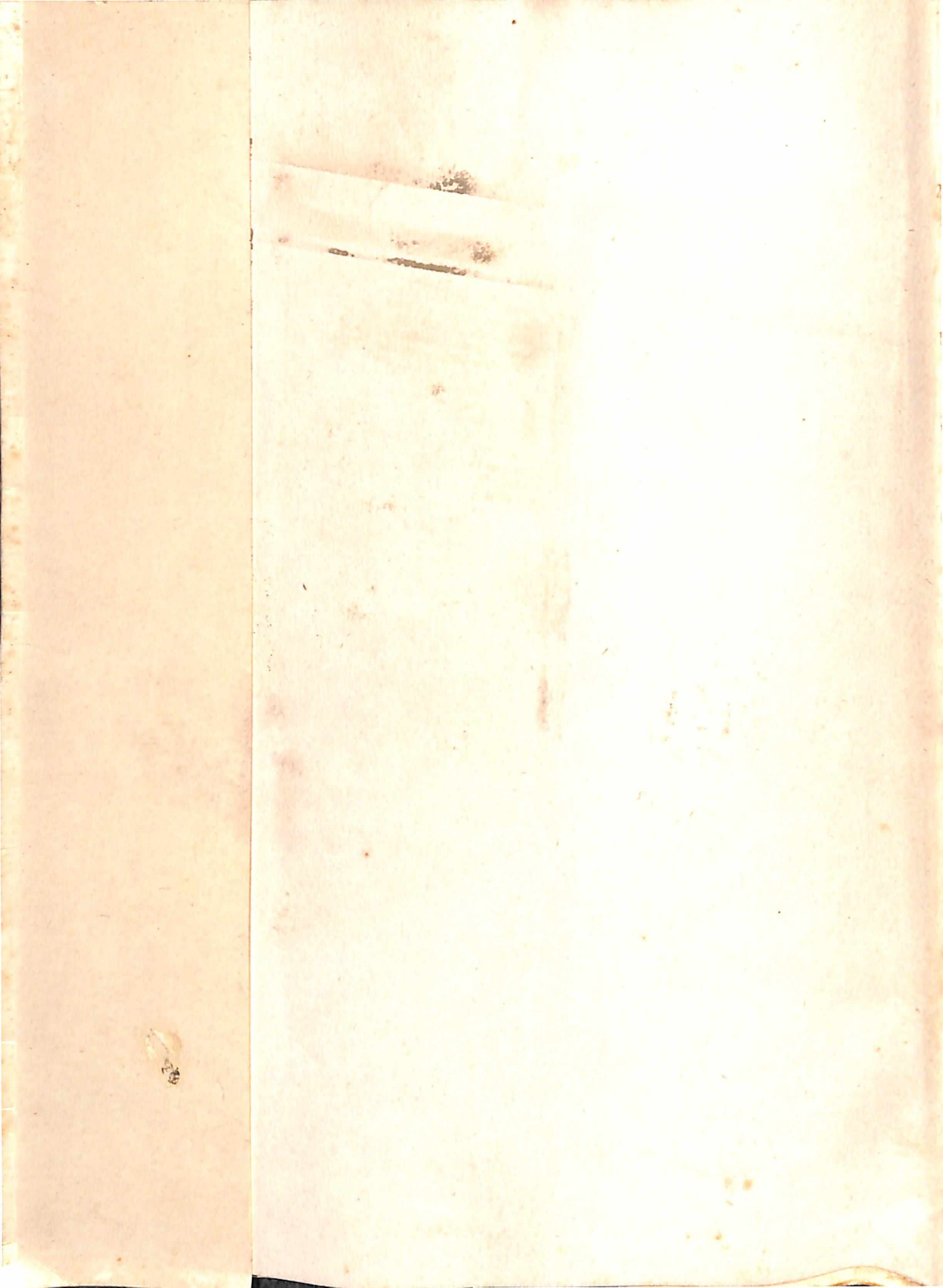

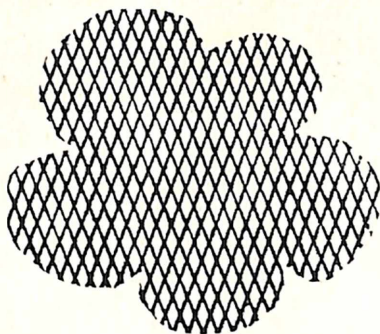
Rudolf Dilong

Mesto s ružou

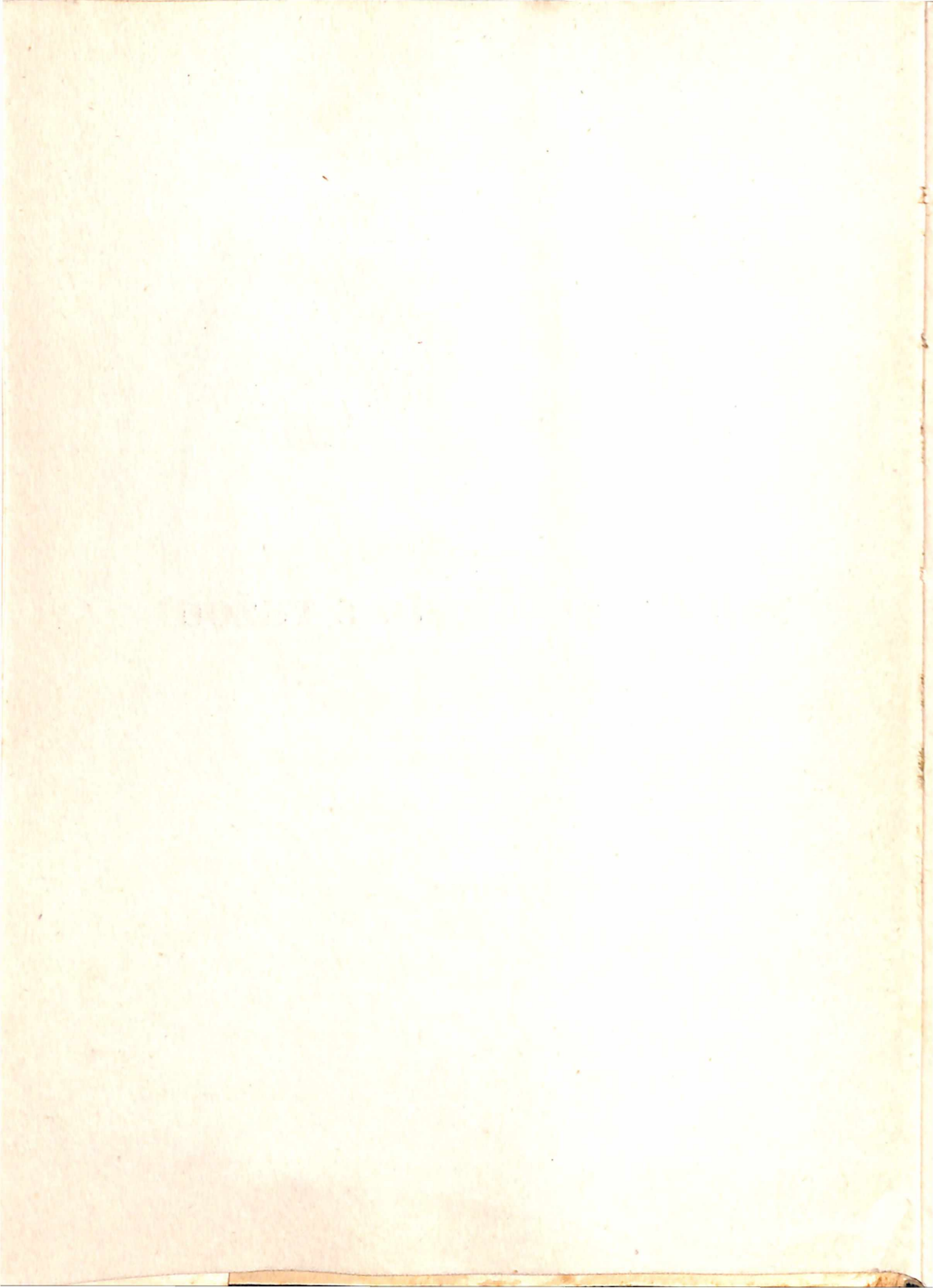

Mesto s ružou

Rudolf Dilong | **Mesto s ružou**

Básne

Slovenská zem

Zpočiatku bola panna vodná
vtedy sme putovali ku studienkam poľným

Raz žena pýtala sa Dráhy mliečnej
na dieťa lesov
raz oslávila Lethe vedometná
kadere vzduchu marivé
tak vzplanuli raz nebom blíženci
tak padla hviezda ako zlatá ryba
ó ženo rovesnico sopky vzleť
ty sestro lastovičiek rodných mračná rýpa
línie slnka zaber padákom
predrahá mati moja vzkrúž

Povstala z vlny vôd a dolín spenených
kde vegetuje stará flóra
a hučia unavené oblaky
povstala dcéra tvoja z mostu oblohy
otváram tvojej stopy záhadu
po stráni ideš s reflektorom
milenci spievajú ti v parách jazerných
prebývaš v dome jaskýň
tvoj páví muž je lovec náramkov
vie čítať zvieratníky nebeské
a keď sa z dolov vápna večer sťahuje
vidíš ho v slávobrane ktorou príde nymfa

Vyšľahla ku blankytu v jednom pokolení
lež teraz v meste svadobnom je premenená na sneh
chodím sa odmlčovať k bránam bárky mesačnej
povstávam z pahorkov
povstávam
v kráľovstve tvojom vyše veže
kde zvony chránia tvoje uragany
zvon svätý Martin
zvon svätý Ondrej
zvon Median
začínam volať dlho smutne
za Lieskom i za Lietavou
za Bratislavou
zem volám nad Váhom i pod mostami
a volám blýskavice katedrály bane
vždy volám stále volám nazpät' volám
pri medokýši volám
a piesne trávnic hádzem opäť studienkam

Rozsýpala sa v zlatý popol pasáčky
zatiaľ na brehoch ohne pastierske
chcú napodobiť zvonkohru
zvonkohru na Poľane cin cin
zvonkohru na Magure cin cin
hrajem na vetre cin cin
vyššie než v horách pasiem stáda destilované
na holiach pasiem ovce voly
na Štrbskom plese pasiem ovce voly
moje malé krdle hajs
opieram bič
opieram oči o les magický

Náhle sa stala mestom s antenami
spravujem s propellera presýpacie hodiny
spravujem kupoly a fabriky
pracujem v dynamitke čokoládke textilke hu hu
pracujem v rafinérke hu hu
pracujem v dokoch hu hu
pohýňam stroje ženiem ženiem ženiem
vraciam sa k sebe redigujem rozhlas ruží
a redigujem uši sveta
som referentom Ligy leteckej
fúkam na hoboj syrén v predmestí
a fúkam v metropole priemyslu
skrývam ťa panno skrývam slobodu
nový svet melancholikov čo žili z tvojich svetiel
kde ženy obrátené k magnetickej ihle
spia veľký sen svoj v éterických vlnách

Napokon premenila sa na mesto s ružou
to je ten pravý príchod hodiny
koľkokrát stretám poeziu
plávím sa s knihou po nebi
listujem fatou morganou a píšem vzrušene
ja píšem voľný verš
a píšem verše trhavé
pre siroty a robotníkov
pre koniarov
mám jeden verš o slobode
pávi muž číta knihu mladej doby
kým žena pripútaná k rozhlasu si spieva tango
ó mesto moderné ó mesto s ružou

Náš Dunaj

Obýva hĺbky somnambulov
obýva brehy Plejád
tam bije ťažkým zvonom ako gong
pozerám na dno rodnej vody
raz som sa vrhol medzi vlny
vyloviť rovník
je táto hodina už vymretá
raz som sa brodil hrivou lietavice
raz som ťa hmatal starý Dunaju
lež nedaly mi plávať veľryby
neubráním sa predstavám
aký som zľaknutý keď vidím lode

Tá fotka hradu večne topí sa
a neutopí sa
v tom hrade kastelán
na sneme mŕtvych zasedá
milencom v ústach horí sviečka žltá
jak žiari gigantický platýs
sepie unášajú sošit básní
sepie odnášajú romány
potom sa menia v hajno rackov
červených rackov
zelených rackov
tá slávnosť dušičková baví plavčíka
a baví staré lodenice
kde odpočíva vojsko zakliaté

Koruno večnej lásky
a steno porfyru
v zrkadle vlny tvojej hľadám knihu krónik
vidím jak chodí lúkou
a trhá kvety
kráľovna ponorená do vlastného pásu
kráľovna ponorená v námornícku blúzu
kráľovna rieky Dunaja
v jednu noc znova pableskuje
keď z modrých dažďov narodí sa iná
ktorási víla
pretrhne procesiu samovraždou

Podivuhodný exotický hade
ó akrobatu z pary morskej
zem si raz prehnul kolo drieku
zem dokonáva mytický
otvára šiju
čo tam len vidíš dolu v hĺbinách
perly sú opustené
lež ako ponímajú bázeň našu pod vodou
keď striehnu žiarlive na súmrak fetišov
chovám sa nápadne
obloha ktorá nestojí ma vzrušuje
milujem veci ktoré rýchle plynú
milujem kúzelníka čo sa stratil
avšak on vysedáva v márnici
jak väzeň starý ohmatáva kosti

Objaviteľa primitívov
praotče oblakov
keď stromy opŕchajú v zatmení
číhaš na iné perie vtákov
len tí ti sýpu svoje pozdravy
divím sa každej scéne
som s alchymiou pozadu
som nedočkavý v reštaurante plnom citár
a vonku vtáci tuhnú
pri svojom salto mortale
zatiaľ čo ty ó veľký Dunaju máš poradu
v salóne utonulých zrúcanín

Slovenské mesto

Spia otrokári v žltých kvetináčoch
hoci ja som sa rozišiel s ich starou lyrikou
lež teraz
lež teraz vyniká flóra barikád
otec je vojak rozmarýnu
mati je v lazarete ruží
nevesta slzy roní hrobom
za bozky verbunkoša
za kráľa
za milého keď k hulánom šiel
Pastierka do poľa!
Pastierka je mladá dcéra regenschóriho
má v hlave detail tanga
má siluetu poručíka
tak krásneho že sa jej zabil padnúť s koňa
a ona umiera s ním pýchou
je matkou magie
je vyhasnutý antracit
v mesačnej podobe ju vidím
ale mňa pozdravujú spevy Moreny
ja som sa narodil keď veštec nešiel k prahu
a nevysvetlil klinom lesným moju záhadu
vtedy bol v chráme sviatok bielych obrusov
a na predmestí oblak strhol smutné vŕby
z neho jak dáždnik ručný vialy bahniatka
bol nedelný deň plný baránkami

zem svätú kryly ženy stopou závoja
tak zastrel legionár kročaj krvi
a na mieste kde sadol holub k vodometom
vytiekol potok z dlaní piatim múdrym pannám
vtedy sa vzňaly polia mliečnych ostrovov
ktoré sa premenily na tri Marie
a žoldnieri šli pre ne do vojny
tí galejníci starých pokání
raz zlatokop tu vydal tajuplný signál
raz objavil tu pole diamantové
a stúpil hlbšie s morskou nemocou
raz väzeň svätý vykonal púť vesmírom
aby sa nevrátil viac smutne do hrobu
pod vlajkou veľkonočnou
Vítame preto mesto slovenské
vítame poeziu modernú
vítam Ťa v tráve dlhý meteor
vítam Ťa v tráve exotická smolienka

Karpatský vietor

Jak chumáč monštrancie
čo vyhnal drakov z úkrytu
kojí sa krvou mesiaca
nad mesty zeleň trávy elektrizuje
nad Bratislavou
nad Pezinkom a Modrou
nad Ružomberkom
tá slávnosť fujár pastierskych
zasieva kvety atlasové
a hviezdám nazpät blesky dá
dá myriadám planét plášte
jak uragan dá zemi zrno
a padá v meste astrálnom
kde leží mŕtva panna v aleji
svoj obraz loviac z vodopádov
svoj obraz s obežnicou neba
len ďalej veľký šarkane
ó dome roztopašnej mapy
ó skalo s vodou šialenstva
ty jazdče z asbestu
ty čo sa vyzdobíš raz pred kráľom
ty čo máš cestou k dúhe elektrické ústa
pozdravujú ťa oči žlté
pozdravuje ťa meškajúce svetlo každé ráno
len ďalej veľký šarkane
neváhaj nad svätcom čo skamenie

keď vystupuje hlinou protinožcov
ranený vlastnou krvou na štíte
keď hľadá do riav a do bystrín
keď krúžiac nad čereňom klesá
karpatský vietor fu fu
karpatský vietor s pannou fu fu
rodisko s bielym flórom fu fu
tak ženie skvelé člny po vodách
po Váhu
po Čiernej Orave
po Hornádu
až zastavíš sa raz pod starou zorou
oráču blúdičiek
opi ma opiom čo hôrni chlapci pijú
plápolaj vatrou s Holí Kráľových
prinavrát Adamčíkov
Ilčíkov
Rajnohov
čakám ťa choromyselne
karpatských chalúp kvete červený

Trampí v Tatrách

Roh lesný oznamuje ultramarínový chorál
na ozubenej dráhe vezie listy svojeti
milostné listy ktoré pošle panenkám
osada číslo 1
Vlaj táboráku
na veci neviditeľné
do riečišť nebeských sa zahaľ
kde oheň tvoj je navrátený pútnikom
tak padaj nazpäť sladká pahrebo
ty matko tulipánu
prípravko paradíza
volá sa tvoja jedna strana sveta Iris
volá sa Faunus kontinent tých morí
odkedy sťahujú sa piesne do nezapomenuteľných pahorkov
odkedy láska lomcuje ústami ďatla
pretože láska uložila v rakev obrázky
lúčim sa s tebou peno nepočutých sborov
ó trampko opakujúca sa v ohni novolunia
daj aby sme sa utiekali k tvojim stanom
daj aby sme ťa v rieke lovili
ó kráčaj týmto horstvom my ťa vzývame
pri Štrbskom plese kráčaj
a kráčaj k Piatim spišským plesám
pozoruj jak sme slnečníkom tvojej pleti
náš popol nie je z tvojho popola

keď budeš unesená dvakrát pirátmi
z ostrova prepustí fantomov čo more strážia
a staň sa veliteľkou krajiny
ale dnes ešte blúdiš súhvezdím
dneska sa vydáš za mikáda v Tokiu
s pradienkom vlasov na nebi
dneska sa usmievaš pod lúčom neba
predaná kupcom koktailu v Jokohame
len spievaj nový chanson v horách
hľa orol skalný, karavánu zvestuje
ktoráže z ovečiek je v hrudi ranená?
Ó zem my z tvojich očí prúdime
a prepadáme sa do tvojich dlaní stará Juno
a prepadáme sa do dlaní papršlekových
oslavujeme novú vlasť
kľáčiac podmanili sme lásku
spievajúc prišli sme k domu s hviezdami
ó veľký milovníku morfia
už prišla tvoja hodina a piješ z hmlovní
a piješ lásku
v jej závoji sa meníš krokom
do strašnej skaly zaklínala šľapaje
lež naraz povzniesla sa ku mračnám
a s vtákmi náhlila sa umrieť
Ó zem ó premenená v červánky
do ktorých dychla korál rosy Lada
Ó zem pred tebou vlaje táborák
pred tebou s púpencami súmraku
v doline amarantu
ó povedz sudbu nad skamenelinou

vypovedz veštbu Pythie
raz ešte
rozpomeň sa na spevy pohanské
pri dyme Tatier
pri vodách hĺbin
pri sopkách zeme
na sopkách ležia Tatry
a v Tatrách sedia trampí
osada číslo 1
tí modří kamaráti moderní

V Europe a na Slovensku

Je hrozno zrelé v južnej Francii je mesto v horúčke
po celé ročné obdobie
tam zavolá ma túha oranžová
tumba na ktorej vezú mŕtvu ružu dážďa
spomínam zato rýnske plantáže
spomínam mladosti
mnohé som odmodlieval v chrámoch parížskych
mnohé som odspevoval Hviezde morskej Marii
hodiny neodbily hodiny zlatí slávici

Moje dielo ma zatemňuje

Máj odvodňuje lásku k náhlejši delte
a lovcí perál robia závitnicu k nebu
ich prsia plné svetiel zobia údolia
ale v nás ničo skúsenosti podrobovať svetadiel
a práva hľadať životopis polárky
len s potápačmi zdravili sme ametystné révy
pili sme z vidín ďalekých miest
videli sme klesať anjelov na náhrobky
v háji smyslov
prihnaní vetrom videli sme seba z vlny
reprodukcii faty morgany
za ňu som svätcom italským hral na organ
za ňu som pochodoval po tabuli šachu

Raz v hĺbke oceánu zastavil sa vlak
mnohokrát utonulý vrak som vylovil
myslel som na spiace mesto pobrežné

Pod dúhou severného Škotska valia lode dymy
plachty ó radosť vtákov radosť vzdialovania
nad mostom La Manche spávam
tam pozorujem Ikara a popol neba
ako sa rodí chladná dcéra vesmíru
napokon ustaneme všetci večným zrakom rýb
napokon ponesieme večný dotyk Ofelie
pred zrakom lebky Hamleta

Pochovajme prosté nadšenie keď slnko zapadá
a pozdravujme späťdobyte Bastilly
spí Paríž premenený v sopku povery

Sme na Olympe
Doznela tvoja báseň divná Sapfo
doma pre majstrov básnictva
pre mravy ktoré v Europe platia
hľa tvoja duša znala zemetrasenie
už som ju nestretol keď predspevuje dievkam

Tvoj vzduch sa zachvel cestou lastovičiek žena
povedz mi žena Iris
tieň tvojich prameňov kde pryští?
tieň tvojho boku?
dostávam z krvi pelikána
je to tvoj pohľad zlatých vtákov
kde tvoja bolesť vsiaka
raz si sa zdala s podobami svätých srdc nad vodou

S námestia v Bratislave kričí sfinga rodná
ja zlodej storočia
ja otec Dunaj unášam ľudské telo storočia
zatiaľ čo maskované časy horia v chaluhách

Ó rodné balvany
ó vrchy stratené

Na poli, otec láskou vyzváňa
lež syn už neorie
ten záhon mŕtve mladé telo vydal
vtedy sa mladík stane fantomom sám seba kojí

Keď tamburáš sa usmial hviezdám
s horúcim kvetom na hlave
rodičke padly čierne vlasy ako slnce
lež každý obdivoval mladíka

Som s vlastnou mliečnou cestou vyúčtoval
hľa nemám už len z veršov obraz
mám lunu v svojej hrudi
radšej ma hviezdy opláčú hoc samy seba stratily
pozerám vždy tým smerom divej kačky
letiac nad hlinou v maske

A zbožné ženy tejto éry starnú
akoby nikdy krásne neboly
bojím sa kliatby večerov
je dlhá sponď v rukách spravodlivej ženy

Panne Marii v Lourdes

Anjelskej neveste inšpirátorke nebetýčnej krásnej Ester
Napísané očiam vreľým a kúzelne imaginárnym

I

Pod troškou modrých nebies
mal som na mysli pastierky
len tieto biele duše v zázemí
moja vôľa je v zázemí
skryte hriechy svoje pútniku slabý
zem svätých bôzkov Galky
zem 18 ráz nevidela
Bernardette Soubirous

Do esplanády vošly krásne panny
v jaskyni Lourdes
omšu som mal za Gretu Garbo
v jaskyni Lourdes
písal som Miajovi
písal som Stalinovi
za Pyrenejmi
v paľbe artilerie
schoval som v pozore stojacich mužov
Pane s lotosom v očiach po Nanebevzatí

To je mier!

Panno 18ročná podobná mi krásou v mihalniciach
nezastav celkom moje čierne prúdy v Pyrenejach
od 18 rokov hriech bol romantikou

je sestra na márach je zasa nedela
to sú jej samej tajomstvá je mŕtva láskou
má vlasy prelomené a odpočíva doma sama
lež Francis Jammes ju stretol v týchto horách
ide so mnou zajme Atlantický oceán
zajme pobrežie Europy
niekto tu chorý leží neviem o slzách nemluvňata
niekto je zdravý ja už plačem dlho
Notre Dames de Lourdes priez pour nous
Seigneur nous espérons en vous
Seigneur faites que je voie
Modlím sa

II

Mať naša
jak služka vyšla predo dvere v truhle
niekoľko rokov spáli cyklon
tak pozdravuje mŕtvy mŕtveho
mať moja pena ako drevo Cedronu
mať moja krásavica za mlada
keď otvárame v lete oblok do noci
myslíme na ten deň
znova je na obálke čiernej moja mať
Panno na ústach s heliovou fotografiou
Panno ty večná zeleň v horstve achátovom
Panno čo lovíš báseň o slnku

Raz sestra naša
keď umierala otec stál na lúke
aspoň ťa presadím zas panno na nebi

a budeš kvitnúť sedmiradostná
v zavretých očiach
raz moja sestra Galiová zaspala
avšak ja chodím premenený na svätého Jána
plačem na zlaté ruže v nohách Panny Marie
na ktoré dívame sa ako jazdci na nebi
v ktorých sa stala panna pinkavou a zmiera

Hviezda naša

Kedysi som sa díval na lunu jak bandita
pre dievča ukonaný marnou láskou sám
je ešte skvele dnes za šarlátovou stenou
jak odchod podnikajú husle s kukučkami
na lávke s nožom Amora
je tento život môj jak préria čo klame
je tento počiatok tvoj Panno múdra
na veky sa mi vrácaš Panno skalná
ó perlo vynajdená v horách filmových

III

Madona vyslala k nám zvonky Lorety
odkiaľ ten smutný signál Europana?
sám seba volám v listí stromov s letcom
už zasa dívam sa do očí žiaroviek
tu myslím na osudy Europy
na tvoje smaragdové rúcho
nás Panno kolo šije neobjímeš zrakom
nám hviezdou vyhneš na nebi a na vode

Ó Matko Božia pozri na Ženevu
modlím sa za jej papršleky filmové
lež žiara od Východu nenavštíví bulvár
na čiernu kávu volaj admirálov
myslím na fantastickú olympiádu
kde s cudzinkami vyhráš závod o krásu
došť staral som sa o ne vzplaniem ako absint
najväčší Dome Boží daj nám prístrešie
v Paríži rozprávaš sa telefonom
Ikaros neprevýši teba v linke k slnku

Dnes poezia zapaľuje mŕtvych
však pred obrazom s lebkou stojím sklamaný
záhradu tvoju neporosí yperit
vrhni nám slnko pumu najsladšiu
káž povstať dievčím plukom aviatickým
cez Strednú Europu tiahni Panno pyrenejská
som v chráme od Malagy k Uralu
som v chráme v každom dome s krátkou vlnou radia
povznes nás k mieru tŕňom korunovaným Panno vojny

IV

Keď žriedla podrobila najvyššie a hviezdne mlhoviny
keď snášala sa na zem v zlatých prsteňoch
ten sprievod prerušila slza maliniarky
ten sprievod pretrhnutý v tele malomocného
najmenšie dievča v lone matky umrie každodenne
a nové sprievody sa stretnú je tu smutno
pre nový prameň s bielym vodovodom
pre slabé ústa s dlhým mlčaním

pre jeden umieračik s jaskynnými kvety
pre atom oka pre tvoj vejár Panno

Vstal jeden trubadúr mal erby novej Francie
vstal iný kamelot a začal novým rodom
on skúsil s tanečnicou umrieť na lane
panenko panika je panujúcou planetou
ale ja som sa prišiel kájať za hriechy
za slabý pokus chutnať víno staré
za chvíľu opojenia dolu na námestí
za piesňou s vločkou snehu
za trochu bohémy
ó Panno bedlivá už nikdy nevychádzaš s nami

K východu z brán sú mostom marianské piesne
ku nám sa blíži obraz Beethovena
keď zastierame záclonami oblok pri skladbe
je to rozlúčka
na očiach tvojich nádej sviety rybárom
na čele značí vietor zlaté vlasy
na tvári tvojej nová Seina vtákmi bozkaná
na rieke Gavé prosím tvoje slzy
je táto poezia rozháraná
je toto srdce rozhárané
Maria Matko usínam

V

Posledný pohľad na Mariu pripomína ponorku
učím sa nazpamäť to jedno slovo shohom
lež nikto nevie pomenovať iný odchod

jej obrus chránia lezci lesným rohom
v ktoromsi odopoludní v sladkých nešporách
tri dni som chodil s čistým svedomím
tak pohne väzeň vlakom melancholickým
tak končí púť na veži s hodinami
tak hroby otvárajú mŕtvi je to spomienka
chcel by som umierať v jej rose plášťa

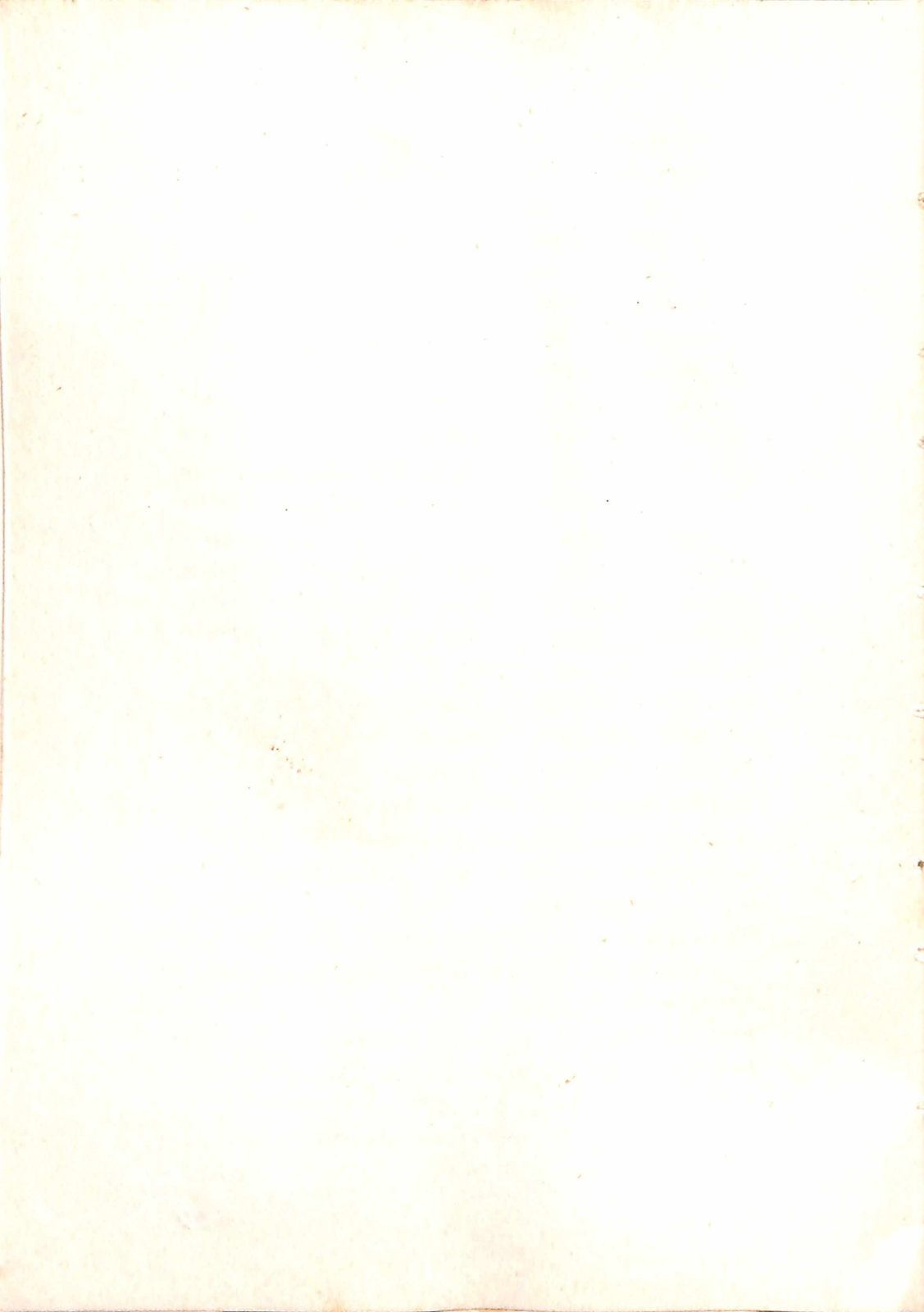
Konečne chcel bych umrieť pri jej fontáne
obdivujem línie jej vodometov
a dúhu ktorá vzniká z krvi panny
a vtáka ktorý padá k nebu nazpäť
a ktorékoľvek vlasy v ústach mesiaca
je toto zrejme pri pohľade ľudí tisícich
je toto láska a jej malá obeť leží tu
umierať s ružou a jej celá obeť leží v noci

Konečne chcel by som umrieť raz pri tvojej ruke
má táto cesta strategické body
lebo i v smrti dotýkať sa tvojich závojev
akoby sa mi zdala z diale rodná zem
plán tvojím prstom vypracovaný
plán zamávať
dám červom zeme oči zavreté
dám vodníkom a hĺbkam morským
dám ústa navždy zavreté

VI

Hovorí panna svojej subrete môj milý spieva s Gáve
môj milý ako sedem pozdravov

raz Panna panne dala ružu sadiť na pohrebe
raz mŕtvy opakoval svoju smrť a Boh ho opäť pozval
poznove oživily tam pluky krásnej Jeanne d'Arc spálenej
a budú plakať kryjúc svoje slzy v zákope
lež najviac ľutuje mať syna pred drótenou prekážkou
vtedy nik nevie koľko rokov slúži na fronte
a ktosi neznámy je medzi nimi s rybou Ježišovou
tak prenikáva vojsko z krytu katakomb
teraz sa vystahuje avionov defile
pod nimi škrípu vlakov kolá sanitné
odviezli levitov tak mladých že si nevedeli mená
križiakov tvojich plukovníku Petre Amienský
čo opustili vlasť za chlapčerstva dnes znova zomrú
doma sa otec modlí v granátovej podobe
a s kríža Kristus príde jedným pohybom
kým iných mládencov sa dočká v Galileji
prah domu tohto nezanechá
raz najde v Káne sluhov nezamestnaných
tu Matka jeho iste iste povie vína nemajú
až deň sa sklenie na nás jarmočný
bolestná Matko stráž ten kalich Syna
ty silnou perou chrániš plody stromu
ó Panno už tvoj milý vtiahne v pevnosť domu
daj lásky očiam za mrežou
Maria veža z kostí svätých
na púte vylej milosť a na vojská z hrobu Krista
oroduj za nás Slovákov
posväcuj kroky Italky v Sainte Radegonde
podávaj hrnok vody Francúzovi na Juhu
keď večer z megafonu volá Ave Ave

Pät kariat od mora a jedna z Paríža

Baskický záliv

Tu dolu dolu dolu morom
prechádzky podniká
žiar elektrických hrušiek
pod svetlým reflektorom
pýtam sa lodníka
na vlnobitie strojných pušiek
môj vykladač snov stal sa trávičom
s večerným lúčom roztrateným idylicky
ako prach v oku slávičom
Oceán Atlantický

Pán milicionár pán vlasti horskej
stojaci pred kanónom
vzdal som sa rybe morskej
som zrovna avionom

Marseille

Kvet mora vraciam marine
kvet mora na kryhe
na vlaku ide nový majster Rodin
na brehu strážim prikrčenú lunu
a strážim melancholikov
vítajte mince vybuchnutých sopiek
vítajte prskavice s chvostom kométy
rozprávajte mi o vzbúrenom slnku
a o vzbúrených zajatcoch
ponorte sa do vzduchu k pannám
ponorte pyramidu detskú
už letia listy lastovičích svetiel
už letia k mysom záhrobným
lebo len vtáci vždycky vyvolajú dojem ostrovov
a naším ostrovom sa vzdiaľujú
Marseille ja sa ti vzdiaľujem
už plávam morom vidiny
dojímajú ma liany
alkoholické tuje
smutné jak pavie perá
jak piesok v ňadrách sochy
jak plieseň pohľadnice
jak fialoví sobi
už krdle fauny pasú devy na holiach

a v modrých šatkách nesú prizmu panenskú
ktorou sú prichystané vládnuť vo vzduchu
lež kto vie pomôcť prepadnutým vtákom
pri prse matky orlej
s ktorou sa nežne klania lampionom
chlapčisko v Marseille

Monaco

Zlé krivky kreslí na oblokách je to barón
uličky vedú k moru rovnako
v sutane pripadám si ako Charon
tvoje parky sa menia Monaco

Raz výjde madám na červánkoch
žena na ožiarenej mašine
prenesiem vily s pahorkami za 5 frankov
postavím bustu žene v kasine

Tvár Riviery vzdvihnú čajky hore
nad mestom vzplanul hydroavion
mám v moci premiesťovať more
mám všetko chybuje mi milion

Tak svlieka more hazardného hráča
Monaco obraz penivý
som moderný a som jak bača
Monaco spleen lenivý

Janov

Keď ryba kryla hávom jarné slnovraty
keď more vyšlo až po oči blížencov
vravela sestra milý môj je vládca slnca
keď vyšiel jazdec z väzenia
žena sa stala veštkyňou zlých pokolení
zastrela rodné mesto šelma apokalyptická
vtedy som videl nebo ktoré sníma hriechy liché lodí
vtedy som poznal skvelý koniec kôry zeme
a pohľad Krstiteľa na márach
vtedy som začal utekať a žiarovky ma obklopily
žiarovky večné svetlo mora

Benátky

Keď lode doháňajú listy
a veslár spieva držiac kormidlo
smierim sa s magnetickou ihlou
a s ihlou Fernandovej krásavice
Fernando strážnik Campanily
a kráska s Ponte dei Sospiri
nemožno sa tam zastaviť
som tvojím ústím jaro na vode
v lagunách nehybne sa modlím
prievozník Santa Lucia hrá šialene
vám gondoliero žijú naše Marie
z jara sa krášlia všetky sestry Marie
spia v zálivoch kam príde sprievod s čípkami
to biele vojsko improvizované
potom sa pustí k suchej zemi farebnej
a sadne ku rieke kde v tráve zaslzí
ku rieke volá vodná panna
ona je večer nepremenená
jedného rána stane sa zas kytkou
keď z kvetinových košov výjdu sestry Marie
ktoré sa krášlia znova na čele
ktoré jak ročná doba usadajú na brehu
a jednej noci svetielkujú kvetom benátskym

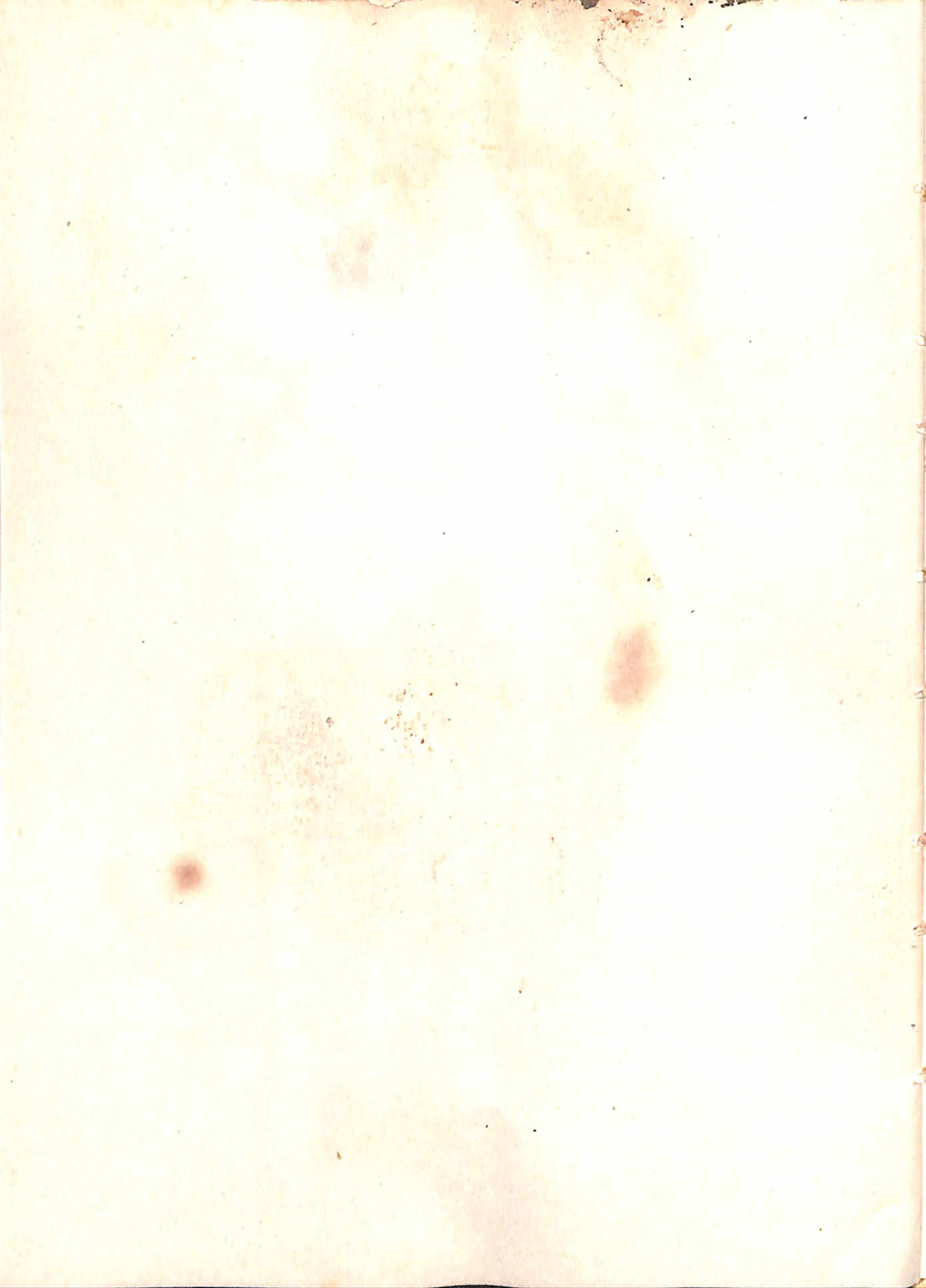
Čo som chcel v Paríži

Už pochodil som sveta modré kraje
môj plavý habit ako oblak vlaje
nesiem si oči ku nebeskej bráne
mám omočený kapuc v oceáne
prešiel som vlasťou Napoleonovou
tu svetobežci so mnou vstali z rovov
a maľované Parížanky zhíkly
o mademoiselle my sme na to zvyklí
jedna mi dala otázočku tichú
čo vy tu chcete exotický mníchu
čo vy tu chcete pri Monmartri dámy
ja idem modliť sa pred vaše chrámy
na Cité klobúk sňať pred metropolou
raz som chcel ísť do kalifornských dolov
a dávno syna stratila si mama
ale dnes Notre Dame tak dojíma ma
vstaň pokorená slávna republika
hľad Francúz Boha s akou úctou vyká
pútničko krásna krásnych srdca užin
v Ste Madeleine za vás tichú omšu slúžim
keď Hlbina mi miništruje plačom
udivuje ma mnoho blízkych mračien
tam telefonom rozprávajú dielne
nemám rád veci nepremožiteľné
radšej sa chcem stať luxemburským kvetom
Ind černocho Číňan privinie ma k retom

na bulvár zmení extatickú lúku
v Louvru mi podá maharadža ruku
v Paríži mal som revolučné gesto
na brehu Seiny vreští toto mesto
Eiffelka líže čelo horizontu
vidíš ma plebej ľudového frontu
pane vy máte paniku a hrôzu
za noci kráčam ku Veľkému vozu
s Hilbinom hľadím na tú polnoc prostú
jak Rimbaud driemem pod oblúkom mostu
druh jeho Verlaine za 5 frankov pije
ale druh jeho Verlaine nemocný je
pán abbé Bremond hľadá zpoza chmáry
ten abbéovský klobúk váš je starý
vravte ste básnik je to epiteton
ako sa máte majstre André Breton
matrôz už ťahá z kioskových záhrad
dal si raz tíško Marseillaisu zahrať
v Paríži stať sa fantastom a blúdiť
pri vodometoch nebudem sa nudiť
v Moulin rouge tance nepohnú ma k plaču
na varieté predstavujem baču
od Sacre Coeur je Paríž kopec mravcov
je tento stánok boží pre zvedavcov
Montparnas patrí vám dnes Baudelaire Ady
pánovia ja už neviem vám dať rady
vstanete z mŕtvych rozdrvení zimou
i ja mám hlavu plnú sladkých rýmov
ináč neviem prečo som tu práve
kaviarne s terás podobné sú tráve

hotel de Paris sedemposchodový
hotel de Lyon moderný a nový
hotel de Bretagne a tak a tak ďalej
smejem sa denne Parížanke malej
zajtra je sviatok 14-ho júla
mňa svätá Panna bozkom ovanula
ponesiem ďalej pútnický svoj smútok
s ktorým som robil na Bastillu útok
do Lourdesu idem napozajtre zrána
v hoteloch ustal som jak stará panna
hotely sú jak oči Hlbinove
tu naraz cítim túžbu po domove
nech zasmúti tam doma jedna cela
nech Paríž tančí ako žena skvelá
nech Paríž hraje táto dievčia flauta
ia budem stáť a obdivovať autá

Jeseň 1938

Básne z frontu

I

Najprv vás zdravím oči poslov mieru
vy nedozierni letci na nebi
váš veštec vstrekol krvi kometám
tornádo páli nové kontinenty
hranica naša vyžiaruje v podzemí
najprv ťa pomenujem doba rozhrania
vek obrnený stráži starú medzu
tá plnosť času dvíha pohár k ľadovcom
nekonečné sú šírky trosiek hviezd
niečo je posledné jak úder hodín veží
niečo je ranené jak vtáci Pyrenejí
niekto jak Jozue nás vedie k slnku
nový Don Bernardo zas rozdá majetok
plačeš s ním horko vedľa steny chrámu
ktorý je zlatý ako ponorka
vchádzam do srdca tvojho pod morom
vystúpim z omšového rúcha
večná je svätá omša najstaršia
už nebojuješ s plavým hadom mlynským
ó tvoje vlaky privezú nás s bojišťa
tých legendárnych osôb nepohaníš
ešte dnes chránia lazaret
a to je iná omša čierna padlých
len zvonár potopeným vyzváňa

Bože jak blúdia celým svetom mŕtvi
ten rytier neznámy má v lebke operu
má atelier a architekta plány
skoro sa začne sťahovať kým telom rozpadne sa
pred domom hviezdy obežnice

II

Keď čiernu kávu prvé ráno pily s nami dažde
len matkám odoslala rota pozdravy
raz navždy
hmatal som novú fasovanú pištoľu
to bola hrozná milenka hneď prvé ráno
jej prvé slovo zachvelo ma v potopenom súmraku
miláčku vidíš svoju fantastickú kokardu
na brehu hraníc
aká je jednoduchá poezia vojny
lež vtedy začala zbraň kvitnúť v rukách mojich
v ružu príjemnú
tou ružou dýchly plné obzory a ruža prchla
s príznakom
prchaly slová veliteľské z frontu hrozného
jak stromu listie žlté v ktoré navráti sa duša
odkiaľ tie sivé vtáky jesenné to poznajú
odkiaľ tú čiernu kávu vojenskú ja chutnám
pijúc s ňou franfor dažďa zelený
ktorý mi prvé ráno doniesol a odzdravil
môj pucák vojín Javoš

III

To je ten vpád na more československé
a prvý kanón nezahrmí
aký je hrozne unavený deň
prískokom vpred!
Modlím sa k terčom ohromným
modlím sa s koňa jazdeckého
mám zastrelené na Londýn a Paríž
a zastrelil som na Chicago
na Moskvu demokratickú
ďaleko nesú strely moje túlanie
odmeriam v mysli kroky stráže
na dostrel vidím mnohé prilby
a s orlím žiaľom teraz krúžim svetom
mnoho ach mnoho krvi dal by som ti jasné pole slovenské
však naraz tu z hniezd guľometných vtáky splašia sa
raz odtiaľ vzletí holub poštový
raz bude z vojny korzo plné septimánok
tak úlisných že padnú ťažké armády
potom na vojsko sanitné sa zavelí
a chorých chorých láskou budú odvážať
ach dneska nebo zatiahle je smútkom
kvapká dážď
tak monotonný oblak útočí
počúvam kedy začne v diali krásne ra-ta-ta
vtedy by pušky niesly naše bozky
do zákop prvej línie
kde vojak ženatý má mladú ružu na loďke

IV

Kalendár značí 6 ja ústa dal som vetrom slovenským
na tento večer nezabudnem
ako na dróty svetelné
lež rovno na prekážky luna páčila
tam stráže plazily sa za hviezdnatou mincou
ruch eskadril si zaznačily v zápiskoch
však bielym zdal sa celý víchor noci
a predpovedal modrú oblohu
tú veštbu sviedly stráže v zázemie
ozdobiac staré opevnené valy
o nich ja píšem báseň ležiac v zákope
dnes na 6 októbra
môj predný voj je udivený novou slobodou
môj predný voj jak oblak vzdal sa
tak beží z fronty sentimentálnej
a vlaky taký transport neuvezú
ja s nimi útočím
útočím jambom
útočím zápiskami
mám explóziu času
mám explóziu fantázie
ó Slovensko tvoj trubač značí sonety
ale tvoj trubač povstal z guillotín
tram-ta-ra tram-ta-ra
to postilion vezie nové sväzky básní

V

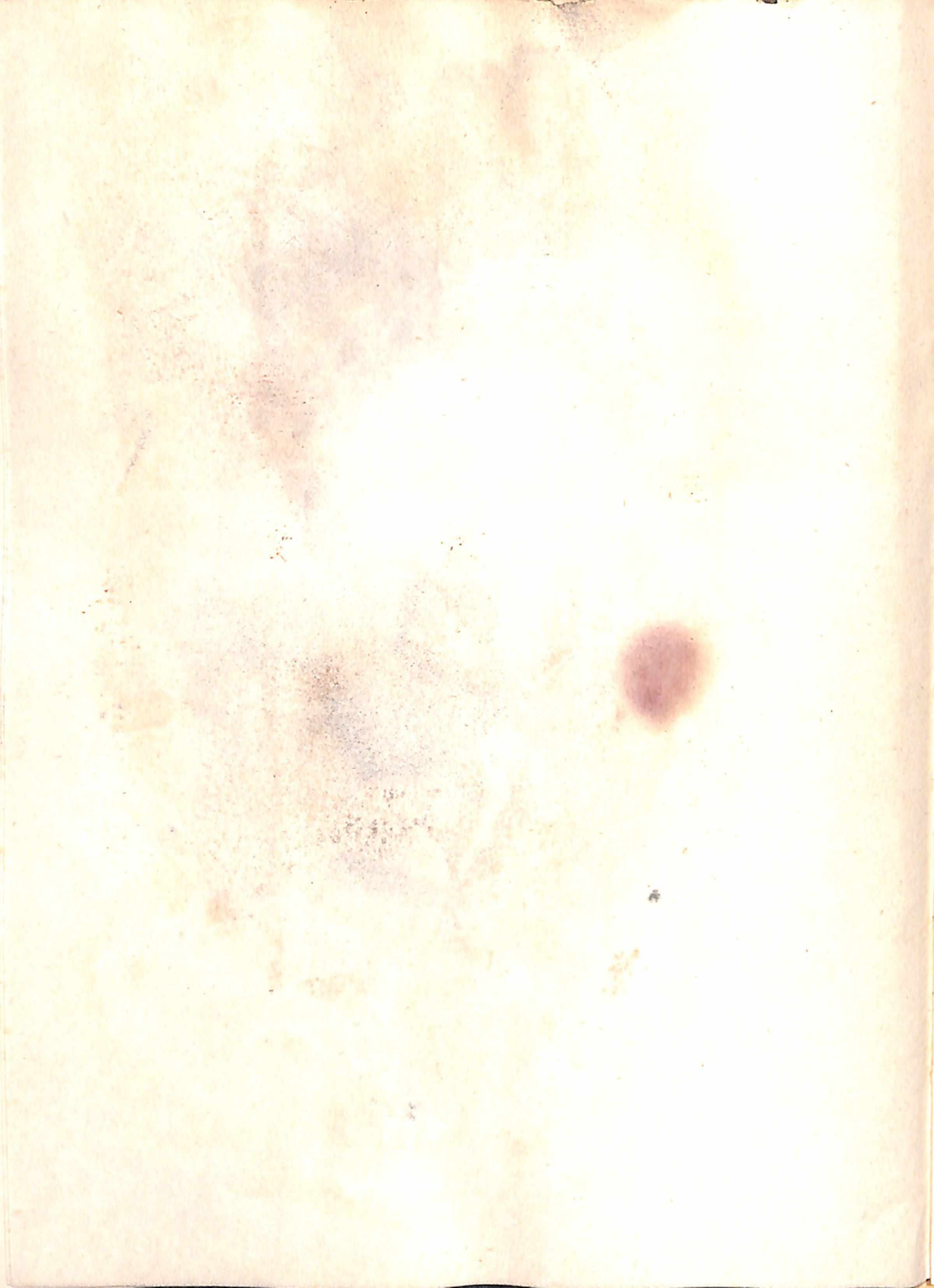
Za noci všetky tiene sveta lezú frontom
za noci všetky tiene dívajú sa očima
tu svádzam extatickú bitvu
tu hmatám svoje myšlienky
raz svoju túhu počujem
vojenné fantázie uvidím
raz proti nám sa vrhnú stráže pod neбом
a výjde zpod obzorov pešia fronta ružová
napred! vy moje vojská elitné
kto povzbudí vás opásaných červánkom
a zakopaných v mračnách hlboko
strielajte
nech zeme rachotia tie rakve dlhé
bubnujte bubeníci
po vašom boku mapy explodujú
a v jednom ohni stojí celé nebo
hviezdíčky hviezdy bijú puk-puk-puk
i moje hviezdy na čiapke
a hučí mesiac ako tank
pálte za Veľkým vozom obrneným
tu na nás dolu útokom
šturmuj ty mliečna artiléria
kým ešte nie je vojna na zemi
na moje opevnenie
ktoré má meno sv. Andrej
padá len málo bomb

VI

Tá vojna nezačne čo sme ju odbavili v detstve
vojaci z mladých dôb váš zánik oželel som
mám stokrát nápad pozdraviť vás od slnka
mám v ústach iný skrytý povel pre váš zrak
som rozhodne viac liezol prachom blankytu jak aeroplán
preto dám v srdci prednosť modrým pahorkom
mám v ústach inú vodu oblakov mám iný yperit
preto až nastúpia tu mladé šíky tým dať treba nový smysel

vojenciť
a jedna pesnička ich znova vzkriesi v tieni v ktorom
umrú raz
za jedno bitie hodín v ktorom umrú v zemi slobodnej
pešiaci farbu azuru ste jedli
napili ste sa z očí vtáctva
dnes bite sa o svoju malinovú farbu na ústach
a bojovali by ste viac len keby videli ste sami seba
som odhodlaný s vami vchádzať vo váš dom zo slonoviny
už tiež tu týždne bránim vlasti hranice
ani smrť nevolajte pre mňa unikám
radšej ma Bohu pod ochranu porúčajte
raz keď ma guľka zasiahne
premôžem smrť tou samou strelou dúhy vašej
a vtedy chyméry nám zaspievajú árie však zdá sa bude
súdny deň

Velkým mřívym

M. R. Štefánik

S nebom mať srdce spojené
v zákopy stúpiť vojenné
z barikád tliekať zábavám
možnože sa len nazdávam
možnože hviezdny akrobat
príde sa od vôjsk odobrať
legie fronty premeral
a potom zbelel generál
už sotva snehu napadne
letí a mlčí nápadne
čierna je farba pohľadníc
rodná zem s okom holubíc
Maria otvor hospitál
na vlajku hôr sa nespýtal
keď havaroval lietadlom
ó kde spať? kde spať? pod Bradlom

F. X. Šalda

Si ako žena nebesklonu
zaznel môj zvonček telefonu
hodina sprevinilá ide
kam ponáhľáš sa jasnovide
sto kníh má v hlave táto fotka
kde je môj breh a moja loďka
som náhle na námestí chodcom
som strážcom proti domorodcom
som kuli žena má dve deti
modlí sa k rase modrej pleti
predávač novín učí sa na pána
z kníh vyletí tvár nepoznaná
v zápase stráviť iba chvíľu
moskyti preleteli míľu
astrolog ruže v oblak metá
mal by byť koniec sveta
mám obraz s podobizňou lysou
poznám ho z brošúr časopisov
dve oči samovaru slúžia
plán značí ohňostroje muža
v izbe mám farbu kalendára
amplion hlási prívet snára
avion krúži prériami
telefon odcengal sme sami

Marconi

Už vezú vzdušné telo vosku
prekročil vynálezca smrtnú dosku
ulica drôtov vysielajúce lúne
značte si elektrické vlny
tichý som ako tarokový hráč
kde je môj školský vysielateľ
jednoduchý jak predávajúčky
krutý jak morzeové značky
rozprávam o radiu s láskou
éter je domom plavovláskov
Edison zaspal v parku
jak láva na konárku
idem hrať večer s nástrojom
s centuriona zástojom
vidím už vzdmutú mora hruď
končí sa vlnou zemská púť

Neznámy vojak

Jak slepec hraje pri Verdune
pluk predstavil sa v zlatom rune
hlas Orfea raz na výsní
láska ten lesný priestor žltny
raketa granát milovania
v zákope zanechané zdania
ty si sa nenavrátil k žene
patrola pátra po jej mene
o výhre tvojej sníval som
bol by si továrnikom vyslancom
alebo ministerským predsedom
o piatej na čaj k súseďom
mám prelud je to smrti kosa
bojoval si za al. troska
za vejár ako vzdušná rieka
za hviezdnu dráhu mlieka
za golfské prúdy vesmíru
prečo si zomrel bez chýru?

Andrej Hlinka

Nad Tatrou zahrnelo
kňaz dobudoval dielo
staviteľ vydal plány
zastreli smútkom stany
jak jedle stoja chlapi
oblak ich neoblapí
hlasateľ trúchly za šera
obloky domu zastiera
vysiela vzdychy zeme
znie vysielacka v sneme
znie rozhlas na tribúne
už konfiškujú hune
dajú si čierne šaty
nebesá z ťažkej vaty
zamáva ešte raz
s oblohy biely kňaz
pozdravujeme oblaky
a Sbohom martyr storaký
zlatý kríž v jednom šperku
vyzváňa v Ružomberku

Obsah

Slovenská zem
Náš Dunaj
Slovenské mesto
Karpatský vietor
Trampi v Tatrách
V Europe a na Slovensku
Panne Marii v Lourdes

Päť kariet od mora a jedna z Paríža

Baskický záliv
Marseille
Monaco
Janov
Benátky
Čo som chcel v Paríži

Jeseň 1938

Básne z frontu

Veľkým mŕtvym

M. R. Štefánik
F. X. Šalda
Marconi
Neznámy vojak
Andrej Hlinka